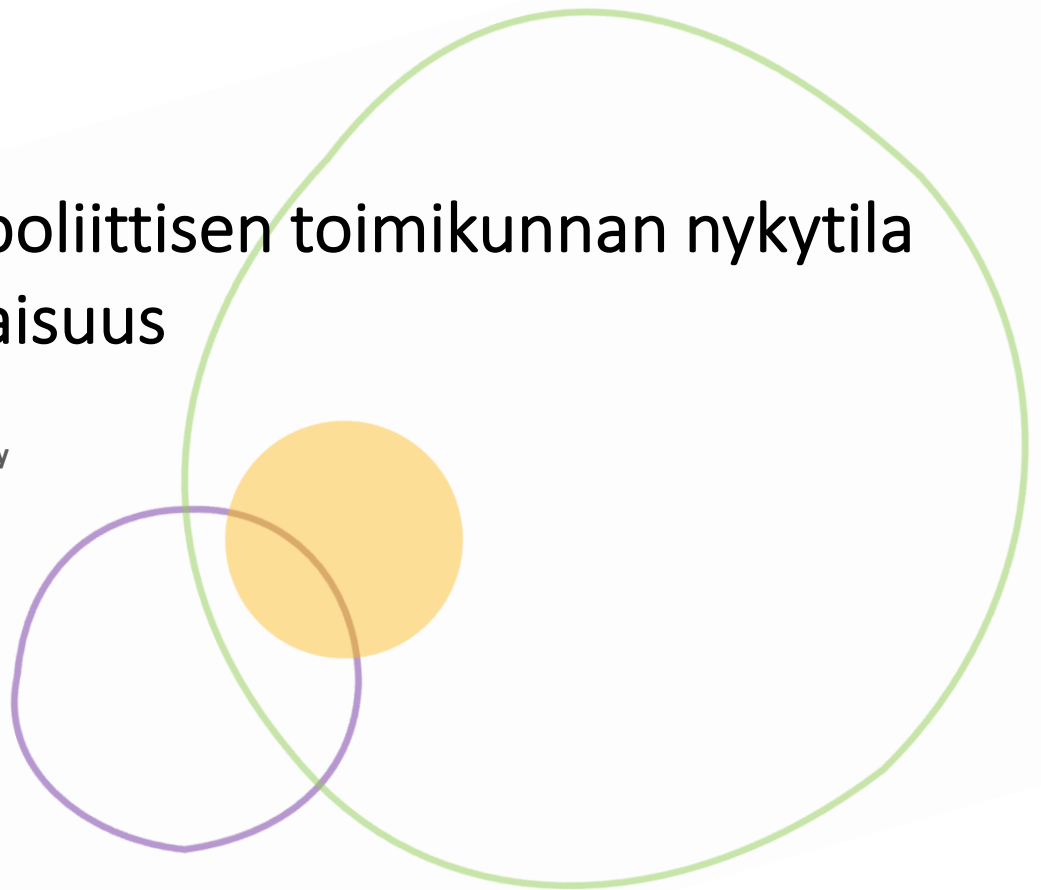

16.11.2023
Loppuraportti

Kehityspoliittisen toimikunnan nykytila ja tulevaisuus

Frisky & Anjoy Oy

Sisällysluettelo

Esipuhe	3
Johdanto	4
Taustaa	4
Toimikunnan esittely	6
Toimikunnan tavoitteet ja tehtävät	7
KPT:n toimintaa kartoittava kysely ja sen tulokset	8
Keskeisimmät tehtävät	9
KPT:n vaikuttamistyön ja vuorovaikutuksen kohteet.....	10
Arviot tehtävien hoidosta.....	10
Näkemykset KPT:n kehittämisestä.....	11
Toimikunnan hallinnollinen sijoituspaikka	11
Analyysi: toimintaan liittyvät haasteet ja mahdollisuudet	12
Tehtävien laajuus ja kattavuus	12
Resursointi ja organisoituminen	14
Viestintä ja vuorovaikutus	15
Jäsenistön moninaisuus	16
Toimikunnan ja toiminnan kehittäminen	17
Johtopäätökset ja toimenpidesuositukset	19
Lähdeluettelo	23
Liitteet	24
Liite 1	24
Liite 2	24

Esipuhe

Tämä ulkopuolinen selvitys valmistuu taitekohdassa, jossa Kehityspoliittisen toimikunnan (KPT) perustamisesta tulee kuluneeksi kaksi vuosikymmentä. Jo tuolloin toimikunnan mandaatti määriteltiin erittäin kunnianhimoisesti. KPT:n oli määrä toimia sekä ulkoministeriön neuvoo-antavana elimenä kehitysyhteistyön alalla että seurata koko valtionhallinnon kehitysmaasuhteita ja -politiikkaa. KPT:stä annettu asetus vuonna 2019 laajensi tehtäväkenttää entisestään.

Yhteistä kaikille viidelle toimikaudelle ovat olleet pyrkimys toimialan pitkäjänteiseen kehittämiseen, kasvava huoli globaaliongelmista ja Suomen roolin vahvistaminen niiden ratkaisemisessa. Kompassina KPT:n työssä ovat toimineet kansainväliset sitoumukset ja sopimukset sekä parhaat käytännöt, joita suomalaiset toimijat ovat olleet usein itse maailmalla luomassa.

Päättävä toimikausi on ensimmäinen, jona asetuksen mukaista toimintaa on viety käytäntöön. Siksi nyt on luonteva puntaroinnin paikka. Tämän selvityksen tärkein taustasy onkin pyrkimys KPT:n toiminnan kehittämiseen, missiomme kirkastamiseen ja entistä vahvempaan vaikuttavuuteen kotimaan politiikassa. Ajankohta on haasteellinen. Kehitysyhteistyö ja globaalikysymykset kilpailevat entistä kovemmin huomiosta ja resursseista talouspoliittisten paineiden, kansallisten intressien ja välittömien turvallisuusuhkien kanssa.

Kuten tämä selvitys osoittaa, toimikunnalla on edessään isoa haasteita. Kuinka löytää yhteinen suunta ja sitouttaa siihen entistä laajempi, eri taustoista tuleva ja eri intressejä edustava jäsenistö? Miten turvata toiminnan jatkuvuus ja sen vaatimat resurssit valtionhallinnon sisällä ja olla relevantti toimija ulkoministeriössä, valtioneuvostossa ja ennen kaikkea eduskunnan suuntaan? Miten vahvistaa ymmärrystä ilmaston ja luonnonmonimuotoisuuden merkityksestä kehityspoliitikassa ja saada yrityksiä kiinnostumaan tästä kentästä?

Toisaalta suomalaisten kriisitietoisuus ja vahva tuki YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamiselle luovat positiivista painetta tiivistää yhteistyötä ja huolehtia Suomen kansainvälisestä roolista. Tässä yhtälössä köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen ja kestävän kehityksen edistäminen globaalina kumppani ovat entistä arvokkaampia tavoitteita.

KPT:n muodossa Suomella on kansanedustajia, asiantuntijoita, etujärjestöjä, virkamiehiä, kansalaisjärjestötoimijoita ja tutkijoita yhdistävä ainutlaatuinen verkosto, jossa voimme käsitellä yhdessä kansainvälisiä kestävän kehityksen kysymyksiä ja kehitysyhteistyötä. Perinteiset rajat ylittävä dialogi, asiantuntijayhteistyö ja kannanmuodostus avartavat ajattelua, parantavat parhaimmillaan päätöksenteon laatua ja lisäävät sen avoimuutta. Tämän lähtökohdan varaan on hyvä rakentaa uutta.

Inka Hopsu, KPT:n puheenjohtaja (vihr.)

Sanna Antikainen, KPT:n 1. varapuheenjohtaja (ps.)

Kimmo Kiljunen, 2. varapuheenjohtaja (sd.)

Marikki Karhu, pääsihteeri

Johdanto

Kehityspoliittinen toimikunta (KPT) on parlamentaarisesti ja yhteiskunnallisesti edustava kehityspoliitikan neuvoa-antava elin, jonka tavoitteena on kehityspoliitikan vaikuttavuuden vahvistaminen sekä kansainvälisesti että kotimaan politiikassa. KPT tilasi selvityksen toimikunnan nykytilasta, toiminnan haasteista ja mahdollisuuksista sekä tulevaisuuden kehityskuluista. Nykyinen toimikausi päättyy vuoden 2023 loppuun, minkä vuoksi on koettu aiheellisena toteuttaa katsaus KPT:n toiminnan kehittämiseksi. Heinä–lokakuussa 2023 toteutetussa hankkeessa kerättiin mahdollisimman kattava aineisto keskeisten dokumenttien, haastattelujen, sähköisen kyselyn ja työpajatyöskentelyn avulla. Hankkeen toteuttamisesta vastasi Frisky & Anjoy Oy.

Tämän selvityksen tavoitteena on hahmottaa kehityspoliittisen toimikunnan nykytilaa, sen tehtävien ja tavoitteiden määrittelyä sekä näiden toteutumista suhteessa toimikunnalle ja sen sihteeristölle osoitettuihin resursseihin. Hankkeen aineistonkeräystä ja arviointia ohjasivat seuraavat kysymykset:

1. Miten kehityspoliittinen toimikunta on onnistunut sille vuoden 2019 asetuksessa määritellyissä tehtävissä? Mitä vahvuuksia ja kehittämistarpeita toimikunta, ulkoministeriö ja sidosryhmät tunnistavat?
2. Miten toimintaa on resursoitu suhteessa toimikunnalle asetettuihin tavoitteisiin?
3. Miten tarkoituksenmukaisena voidaan pitää toimikunnan ja sen sihteeristön toiminnan organisoitumista? Miten toimintaa johdetaan ja ohjataan?
4. Millaisia kehityslinjauksia tai skenaarioita toimikunnalle ja sen sihteeristölle voidaan hahmottaa?
5. Miten kehityspoliittisen toimikunnan työn vaikuttavuutta voitaisiin vahvistaa?

Arvioinnin keskeisinä aineistoina on käytetty kehityspoliittista toimikuntaa käsittelevää kirjallista aineistoa (esim. KPT:sta annettu asetus, työohjelma, sisäiset muistiot, KPT:n julkaisut ja vuoden 2014 vaikuttavuusarviointi), haastatteluita, keskeisille sidosryhmille lähetetyn sähköisen kyselyn tuloksia sekä kehittämistyöpajassa kerättyä materiaalia. Haastatteluita järjestettiin yhteensä seitsemän toimikunnan johdon, sihteeristön ja strategisesti merkittävien henkilöiden kanssa. Sähköinen kysely lähetettiin n. 150 henkilölle, ja vastaajia oli kokonaisuudessaan 47. Kyselyyn sai vastata 5.–24.9.2023 välisenä aikana.¹ Tulevaisuuden kehityskulkuja käsittelevä työpaja järjestettiin Helsingissä 3.10.2023. Kerätyn aineistokokonaisuuden ja siitä tehtyjen havaintojen ja johtopäätösten pohjalta arvioitsijat esittävät kuusi johtopäätöstä ja toimenpidesuosituksia KPT:n toiminnan ja sen sihteeristön tulevaisuuden työn kehittämiseksi.

Taustaa

Suomen kehitysyhteistyö ja kehityspoliitiikka ovat olleet muutospaineiden alla jo pitkään. Maailmanpolitiikan murrokset, kansalliset ja kansainväliset taloudelliset haasteet sekä

---

¹ Vastaanottajia pyydettiin lähettämään kyselyä eteenpäin organisaatioissaan, minkä vuoksi tarkkaa levikkiä ei pystytty määrittämään.

ilmastonmuutos ovat lisänneet tarvetta tarkastella ja uudelleenarvioida kehityspolitiikan valmistelua, toimeenpanoa ja sen kehittämistä. Myös uuden hallituksen ja hallitusohjelman myötä on syytä selvittää, miten KPT:ta voisi kehittää niin nykyiset tarpeet huomioiden kuin tulevaisuuden tarpeita ennakoiden. KPT:n uusi nelivuotinen toimikausi alkaa vuoden 2024 alussa, minkä yhteydessä laaditaan uusi työohjelma toiminnan ohjaamiseksi.

Myös kansainvälinen toimintaympäristö on ollut laajojen poliittisten, taloudellisten ja sosiaalisten paineiden alla koko kuluneen toimikauden ajan mm. koronapandemian vuoksi. Tämän lisäksi Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö muuttui perustavanlaatuisesti Venäjän hyökättyä Ukrainaun helmikuussa 2022. Tällä on ollut merkittäviä vaikutuksia myös kansainväliseen yhteistyöhön sekä kehityspoliittisesti merkittävään toimintaan mm. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa sekä monissa muissa kehittyvissä talouksissa.² Lokakuussa 2023 Israelissa ja Palestiinassa kärjistyneet väkivaltaisuuudet tulevat todennäköisesti vaikuttamaan kehityspolitiikkaan ja humanitaariseen apuun.³ Kansainvälisten ja ylikansallisten murrosten keskellä onkin aiheellista selvittää, miten KPT:n asema, sen tavoitteet ja toiminta asettuvat suomalaisen kehitysyhteistyön ja -politiikan kehittämiseen.

Vuonna 2014 toteutettiin kehityspoliittisen toimikunnan kokonaisvaltainen vaikuttavuusarviointi. Sen mukaan KPT oli vuosina 2003–2013 onnistunut hyvin perustehtävässään ja kyennyt edistämään kehityspoliittista osaamista ja asiantuntemusta Suomessa sekä osaltaan edistänyt kehityspolitiikan vaikuttavuutta.⁴ Arvioinnissa esitettiin myös vaihtoehtoisia skenaarioita KPT:n tulevasta roolista sekä näitä tukevia organisoitumismuotoja. Vaikuttavuusarviointi osoitti, että toimikunnan rooli ja toiminta ovat tarpeellinen osa valtioneuvostotason elimenä, joka seuraa ja arvioi Suomen kehityspolitiikkaa sekä vaikuttaa eduskunnassa ja ministeriöissä käytävään kehityspoliittiseen keskusteluun. Arvioinnissa kuitenkin korostettiin, että tarpeellisuudesta huolimatta KPT joutuu toimimaan erittäin niukkojen resurssien puitteissa, mikä vaikuttaa toiminnan systemaattiseen ja strategiseen kehittämiseen.

Tämän selvityksen suunnittelussa on hyödynnetty vaikuttavuusarvioinnissa tehtyjä havaintoja ja suosituksia. Kerätyn aineiston arvioinnissa on pyritty huomioimaan havaintojen ajallista jatkuvuutta eli esimerkiksi sitä, kuinka laajalti nykyiset näkemykset heijastavat aiempia tai mikäli vaikuttavuusarvioinnissa esitettyjä kehityskulkuja⁵ voidaan tunnistaa KPT:n nykyisessä toiminnassa. Tämä selvitys ei kuitenkaan ole vertaileva tutkimus, joten toiminnan kehittämiseen tai KPT:n kehitykseen liittyviä suoria johtopäätöksiä suhteessa edelliseen arviointiin ei voida tehdä. On kuitenkin aiheellista todeta, että jo vuonna 2014 järjestetyssä kyselyssä keskeisten sidosryhmien edustajista suurin osa koki, että KPT:n mandaattia ja/tai

---

² Smith, E. (30.3.2023). *It's not a pretty picture: Russia's support is growing in the developing world*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2023/03/30/ukraine-war-how-russias-support-is-growing-in-the-developing-world.html>

³ Euroopan komissio. (9.10.2023). *The European Commission announces an urgent review of its financial assistance for Palestine*. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/european-commission-announces-urgent-review-its-financial-assistance-palestine-2023-10-09_en.

⁴ Uusikylä, P. (30.10.2014). *Kehityspoliittisen toimikunnan vaikuttavuuden arviointi 2003-2015*. <https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/wp-content/uploads/sites/27/2016/09/kptn-vaikuttavuuden-arviointi-2003-2015.pdf>.

⁵ Ibid, s. 45-48.

toimintatapoja olisi uudistettava.⁶ Vaikuttavuusarvioinnin valmistuttua aloitettiin niin kutsuttu asetusprosessi yhdessä ulkoministeriön kanssa. Toimikaudella 2016–2019 toteutettiin merkittäviä mandaatin uusimiseen tähtääviä toimenpiteitä, jotka johtivat lopulta valtioneuvoston asetuksen laatimiseen.⁷

Toimikunnan esittely

Kehityspoliittinen toimikunta on parlamentaarisesti ja yhteiskunnallisesti edustava kehityspoliitiikan neuvoa-antava elin, jonka tavoitteena on kehityspoliitiikan vaikuttavuuden vahvistaminen sekä kansainvälisesti että kotimaan politiikassa. Toimikunta seuraa ja analysoi Suomen kehityspoliittisten linjausten ja kansainvälisten sitoumusten toteutumista.

KPT:n nykymuotoista toimintaa ohjaavat vuonna 2019 annettu valtioneuvoston asetus kehityspoliittisesta toimikunnasta sekä toimikunnan laatimat työohjelma,⁸ toimintaohje⁹ ja viestintästrategia.¹⁰ Toimikunnan vuosittainen toimintamääräraha kuluneella toimikaudella (2020–2023) on ollut n. 70 000 euroa,¹¹ joka on käsittänyt kaikki toimintaan liittyvät kulut pl. sihteeristön palkat. KPT:n kaksihenkinen sihteeristö on sijoitettu ulkoministeriöön, mutta toimikunta toimii ministeriöstä erillisenä elimenä. Sihteeristö koostuu pääsihteeristä ja koordinaattorista, jotka tekevät säännöllistä yhteistyötä mm. ministeriön kehitysevaluointiyksikön ja valtioneuvoston kestävä kehityksen toimikunnan sihteeristön kanssa.

Kehityspoliittisen toimikunnan jäsenistö jakautuu varsinaisiin ja asiantuntijajäseniin. Varsinainen jäsenistö muodostuu kansanedustajista sekä etu- ja kansalaisjärjestöistä sekä UniPID-verkoston yliopistojen edustajista. Varsinaista jäsenistöä täydentävät asiantuntijajäsenet ministeriöistä, valtioneuvoston kansliasta ja kestävä kehityksen toimikunnasta, valtiolisista laitoksista ja kansalaisjärjestöistä. Ulkoministeriöstä KPT:n asiantuntijajäsenistöön on nimetty henkilöitä virkamiesjohdosta sekä keskeisimmistä yksiköistä tai osastoista.

KPT:n perustoiminta koostuu kuukausittain järjestettävistä ajankohtaisia kysymyksiä käsittelevistä täysistunnoista sekä toimikunnan käytännön työtä linjaavista työvaliokunnan kokouksista. Lisäksi toimikunta järjestää erilaisia seminaareja, webinaareja ja tapahtumia useamman kerran vuodessa. Toimikunnalla on myös temaattisia asiantuntijaryhmiä, jotka

---

⁶ Ibid, s. 39.

⁷ Valtioneuvoston asetus kehityspoliittisesta toimikunnasta. (2019). Finlex.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20191071>.

⁸ Kehityspoliittinen toimikunta. (2021). *Kehityspoliittisen toimikunnan työohjelma 2020-2023*.
<https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/julkaisut-ja-materiaalit/kpt-tyoohjelma>

⁹ Kehityspoliittinen toimikunta. (2020). *Kehityspoliittisen toimikunnan toimintaohje*.
<https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/julkaisut-ja-materiaalit/kpt-toimintaohje>

¹⁰ Kehityspoliittinen toimikunta. (2020). *Viestintästrategia ja -suunnitelma*
<https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/julkaisut-ja-materiaalit/kpt-aviestintastrategia>

¹¹ 76 000 euroa vuonna 2023, ks. Kehityspoliittinen toimikunta. (2023). *Täysistunto 16.3.2023*.

<https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/wp-content/uploads/sites/27/2023/06/16032023-kpt-taysistunto-poytakirja.pdf>.

järjestäytyvät ja toimivat työohjelman mukaisesti. Lisäksi toimikunta tekee vaikuttamistyötä erityisesti eduskunnassa ja julkaisee ajankohtaisia kehityspoliittisia arvioita.

Nykymuotoinen KPT perustettiin vuonna 2003 jatkamaan kehitysmaasuhteiden neuvottelukunnan (KESU) työtä ulkoministeriöstä riippumattomana toimijana.¹² KESUa edelsi vuonna 1979 perustettu taloudellisten kehitysmaasuhteiden neuvottelukunta (TALKE), joka toi puolueita ja etujärjestöjä yhteen ja toimi ulkoministeriön neuvoa-antavana elimenä. Alkujaan KPT:n tehtävät rajoittuivat kehityspoliittikan seurantaan ja arviointiin, mutta näiden osuutta on vuosien varrella haluttu pienentää samalla kun poliittista vaikuttavuutta on pyritty kasvattamaan.¹³ Vuosina 2003–2023 toimikunta on muovaantunut aiempaa verkostomaisemmaksi osaksi suomalaista kehityspoliittikkaa, sen valmistelua, toimeenpanoa ja kehittämistä. KPT voidaan nähdä vakiintuneen institutionaaliseksi osaksi kehityspoliittista hallintoa.

Toimikunnan tavoitteet ja tehtävät

KPT:n tavoitteiden asetantaa ja toimintaa on kuluneella toimikaudella ohjannut vuonna 2019 säädetty asetus,¹⁴ jonka mukaan toimikunnan tehtävänä on:

- 1) muodostaa puolueiden ja sidosryhmien yhteistä näkemystä kehityspoliittikan ajankohtaisista kysymyksistä;
- 2) seurata ja analysoida Suomen kehityspoliittisten linjausten ja Suomen kansainvälisten sitoumusten toteutumista;
- 3) edistää kestävästä kehitystä tukevaa päätöksentekoa kehitysmaiden tilanteeseen vaikuttavilla politiikkalohkoilla;
- 4) tehdä suosituksia valtioneuvostolle kehityspoliittikan suunnittelusta ja toimeenpanosta;
- 5) tehdä tunnetuksi kehityspoliittikan ajankohtaisia kysymyksiä.

Asetus annettiin toimikunnan institutionaalisen aseman vahvistamiseksi sekä toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi.¹⁵ Sillä säädetään toimikunnan tarkoituksesta, toimikunnan tehtävistä ja toimikaudesta. Asetusta täydentävässä muistiossa todetaan, että toimikunta on riippumaton kulloisestakin hallituksesta ja ulkoministeriöstä.

KPT pyrkii luomaan eduskuntapuolueiden ja sidosryhmien yhteistä näkemystä kehityspoliittikan ajankohtaisista kysymyksistä ja tekee näiden pohjalta suosituksia valtioneuvostolle. Toimikunta seuraa Suomen hallitusohjelman ja kehityspoliittisen selonteon sekä Suomen kansainvälisten sitoumusten toteutumista, erityisesti julkisten kehitysyhteistyömäärärahojen tasoa. Toimikunta myös edistää kehitystä tukevaa päätöksentekoa eri politiikkalohkoilla, joiden toiminnalla on vaikutuksia kehitysmaiden tilanteeseen.

---

¹² Kehityspoliittinen toimikunta. *Historia*. <https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/kpt/historia>.

¹³ Haastatteluaineisto.

¹⁴ *Valtioneuvoston asetuskehityspoliittisesta toimikunnasta*, 2 §.

¹⁵ Kehityspoliittinen toimikunta. (2022). *KPT:n sihteeristön taustamuistio Kehityspoliittisen toimikunnan asemasta ulkoministeriön yhteydessä: "Status quo Plus*.

Kehityspoliittinen toimikunta tekee läheistä yhteistyötä kestävän kehityksen toimikunnan kanssa tehdessään esityksiä siitä, kuinka Suomi toimeenpanee YK:n kestävän kehityksen toimenpideohjelmassa asetettuja yleismaailmallisia tavoitteita kehityspoliitikassaan. Toimikunta pyrkii myös tekemään kehityspoliitikan ajankohtaisia kysymyksiä laajemmin tutuksi ja seuraa kehitysyhteistyön jatkuvuuden ja tuloksellisuuden toteutumista.

Toimikaudelle 2020–2023 KPT:n keskeiset tavoitteet on määritelty ulkoministeriön laatimassa toimikunnan asettamiskirjeessä seuraavasti:¹⁶

- YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030:n, Pariisin ilmastopöytäkirjan ja muiden kehityspoliitikan kannalta relevanttien maailmanlaajuisen sitoumusten toimeenpanon seuranta.
- Hallitusohjelman ja hallituksen kehityspoliittisen selonteon toimeenpanon seuranta sekä kehitysyhteistyön ja -politiikan jatkuvuuden edistäminen.
- Kestävää kehitystä tukevan politiikkajohdonmukaisuuden edistäminen eri politiikkalohkoilla siten, että globaali kehitysnäkökulma otetaan entistä paremmin huomioon määriteltäessä kansallista etua keskeisissä politiikkapäätöksissä.
- Kestävän kehityksen ja globaalin vastuun tunnetuksi tekeminen ja vaikuttaminen julkiseen keskusteluun edistämällä vuoropuhelua ja tekemällä suosituksia koko valtioneuvostolle.
- Toimikunnan sidos- ja intressiryhmien yhteistyön edistäminen kehityspoliittisten päämäärien saavuttamiseksi ja sitouttaminen kestävän kehityksen tavoitteisiin. Tähän liittyy myös kansallisen (ja erityisesti) parlamentaarisen keskustelun aktivoiminen.
- Yhteistyö kehitysyhteistyön evaluoinnin ja tutkimuksen kanssa kehitysyhteistyön laadun ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

Näiden lisäksi KPT:n toimintaa kuluneella kaudella ohjannut työohjelma määrittelee toimikauden pää- eli ns. ankkuriteemat ja niihin liittyvät konkreettiset tavoitteet. Teemavalinnat heijastavat sekä kansallisen että kansainvälisen toimintaympäristön suuntauksia ja tarpeita.

[KPT:n toimintaa kartoittava kysely ja sen tulokset](#)

KPT:n toimintaa kartoitettiin jäsenille ja sidosryhmille lähetettävän sähköisen kyselyn avulla. Se pohjautui hankkeen alussa tehtyihin haastatteluihin, joiden avulla tunnistettiin toiminnan kannalta oleellisia vahvuuksia ja kipukohtia. Kysely jaettiin n. 150 henkilölle, ja vastaanottajajoukko valikoitui heidän toimikuntaansa liittyvän työnkuvansa tai asemansa perusteella. Vastaanottajia pyydettiin jakamaan kyselyä eteenpäin organisaatioissaan, joten todellisen jakelun laajuuden voidaan olettaa olevan hieman valikoitua joukkoa suurempi.

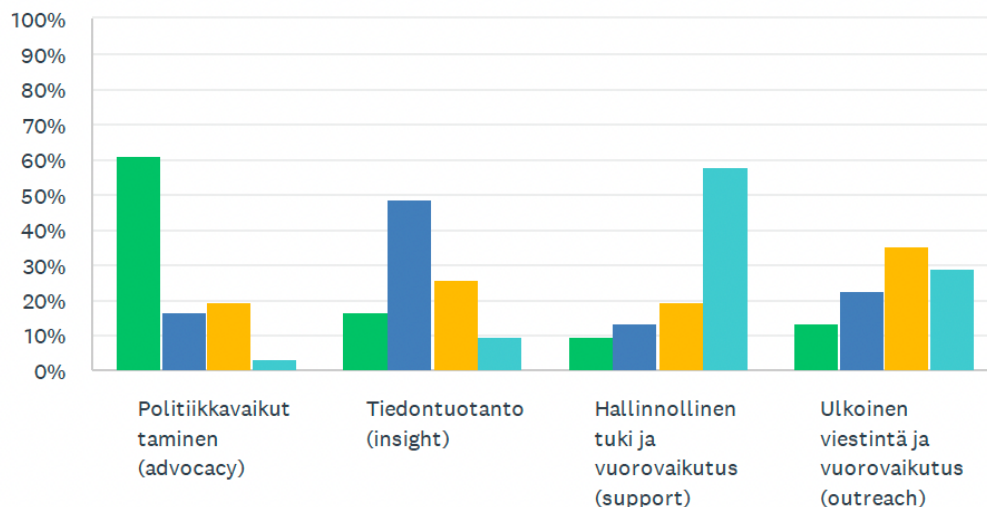
¹⁶ Kehityspoliittinen toimikunta. (2021). *Kehityspoliittisen toimikunnan työohjelma 2020–2023*.

Kyselyyn vastasi 47 henkilöä, joista noin puolet oli toimikunnan jäseniä (13 vastaajaa) tai varajäseniä (11). Muita vastaajaryhmiä olivat asiantuntijajäsenet (8), asiantuntijoiden sijaiset tai varajäsenet (3) sekä muut luokittelemattomat (12), joihin lukeutui mm. ulkoiset asiantuntijat, konsultit sekä yhteistyö- tai sidosryhmien edustajat. Suurin osa vastaajista (yli 70 %) on ollut mukana KPT:n toiminnassa alle viisi vuotta. Yli puolet vastaajista (55%) koki tuntevansa hyvin KPT:n toimenkuvan, tehtävät ja tavoitteet.¹⁷

Keskeisimmät tehtävät

Kyselyyn vastanneet näkivät, että tällä hetkellä KPT:n toiminnassa keskeisintä on kehityspolitiikan kannalta olennaisten selvitysten ja taustamuistioiden laatiminen eduskunnalle. KPT:n toiseksi tärkeimmäksi tehtäväksi vastaajat nostivat vastaavien selvitysten ja taustamuistioiden laatimisen läpihallinnollisesti eli muille ministeriöille ja muille kehityspolitiikan kannalta relevanteille valtiohallinnon elimille. Parlamentaarisen kehityspoliittisen keskustelun edistäminen koettiin kolmanneksi tärkeimpänä. Kuitenkin kun vastaajilta kysyttiin, mihin tehtäviin KPT:n *tulisi* keskittyä, parlamentaarisen keskustelun edistäminen nähtiin tärkeimpänä ja tämän jälkeen eduskunnalle laadittavien selvitysten ja taustamuistioiden valmistelu. Kokonaisuudessaan kyselyn vastaukset kuitenkin osoittivat selkeää hajontaa näkemysten välillä erityisesti siitä, mihin KPT:n pitäisi keskittyä sekä miten toimikuntaa voisi parhaiten kehittää.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden näkemykset KPT:n tehtävien tärkeydestä. Vastaajia pyydettiin asettamaan annetut tehtäväkokonaisuudet tärkeysjärjestykseen (vihreä=tärkein, sininen=toiseksi tärkein, keltainen=kolmanneksi tärkein, turkoosi=vähiten tärkein, n=31).

Kyselyssä pyydettiin myös arvioimaan KPT:n tehtävien tärkeyttä teemakohtaisten kokonaisuuksien¹⁸ mukaisesti (ks. Kuvio 1). Suurin osa vastaajista (61 %) koki, että politiikkavaikututtaminen (*advocacy*) on KPT:n tärkein toimenkuva samalla kun noin puolet (48 %) piti tiedontuotantoa toiseksi tärkeimpänä tehtävänä. Suurin osa (58 %) piti hallinnollista

¹⁷ Vastausvaihtoehdot olivat ”erittäin huonosti”, ”huonosti”, ”tydyttävästi”, ”hyvin” tai ”erittäin hyvin”.

¹⁸ Teemakokonaisuudet tunnistettiin haastatteluiden ja kirjallisen aineiston arvioinnin avulla.

tukea ja vuorovaikutusta (*support*) vähiten tärkeänä, ja näkemykset ulkoisen viestinnän ja vuorovaikutuksen (*outreach*) tärkeydestä jakaantuivat. Avoimissa vastauksissa korostuivat monitoimijayhteistyön edistäminen sekä kehityspolitiikkaa laajemman kestävyysnäkökulman ja politiikkakoherenssin huomioiminen. Toisin sanoen vastaajat kokivat tärkeäksi, että KPT pystyy vaikuttamaan politiikkaan tuottamalla tietoa yhteistyössä useiden tahojen kanssa ja huomioimalla kehityspolitiikan läpileikkaavuuden kestäväen kehityksen sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa.

KPT:n vaikuttamistyön ja vuorovaikutuksen kohteet

KPT:lle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi eduskunta nähdään keskeisimpänä institutionaalisenä viitekehysenä (64 % vastaajista koki tärkeimpänä), minkä jälkeen ulkoministeriö ja sitten valtioneuvoston kanslia. UM:n ja VNK:n kesken vastaajien näkemyksissä on selkeää hajontaa – yksikään vastaajista ei näe VNK:ta tärkeimpänä, mutta 50 % näkee ulkoministeriön vähiten tärkeimpänä. Vastaukset viittaavat siihen, että KPT:n tavoitteiden saavuttamiseksi eduskunnan ja kansanedustajien suuntaan tehtävää työtä olisi priorisoitava. Tätä olisi kuitenkin tehtävä niin, että sujuva yhteistyö ulkoministeriön ja valtioneuvoston kanslian kanssa säilyy vähintäänkin nykymuotoisena.

Arviot tehtävien hoidosta

Kuviossa 2 alla on kuvattu vastaukset kysymyksiin, kuinka KPT on suoriutunut sille asetetuista tehtävistä. Vastaukset toimikunnan tehtävien relevanssista, tyytyväisyydestä hoidettuihin tehtäviin ja sihteeristön roolista olivat erittäin myönteisiä. Näissä kaikissa kysymyksissä vastausten keskiarvo (asteikolla 1–5, jossa 1=erittäin huonosti ja 5=erittäin hyvin) oli 4 tai yli. Parhaat arviot sai KPT:n sihteeristön kyky toteuttaa sille asetetut tehtävät (keskiarvo = 4,56). Tätä voidaan pitää erinomaisena suorituskykyä koskevana arviona. Ainoa vastaajien keskuudessa noussut tyytymättömyyden aihe liittyi resurssien niukkuuteen suhteessa tehtävien laajuuteen sekä Agenda 2030 -ohjelman mukaisen kehityspolitiikan edistämiseen ja Suomen kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen kokonaisvaltaisesti. Osa vastaajista nosti esiin avokysymyksissä, että kehityspolitiikan vaikuttavuuden vahvistaminen edellyttäisi KPT:ssa laajempaa kestäväen kehityksen tavoitteet huomioivaa toimintaa.

Kuvio 2. Vastaajien arviot asteikolla 1-5 KPT:n tehtävien ja toiminnan relevanssista sekä sille asetettujen tehtävien hoidosta (1=erittäin huonosti, 5=erittäin hyvin, n=42).

Vastaajat osoittivat merkittävää kiitosta sihteeristölle, jonka toiminta nähdään laajalti todella laadukkaana ja asiantuntevana. Osa vastaajista koki tämänhetkisen toiminnan olevan pitkällä tähtäimellä jokseenkin epävarmaa. Siksi jäsenistön ja sidosryhmien nykyistä vahvempi sitouttaminen ylivaalikautiseen toimintaan nähtiin tärkeänä. Vastauksissa nostettiin myös esiin, että sihteeristön toimintaedellytysten turvaaminen vaalikausien ylitse on tärkeää. KPT:lle annettiin myös kiitosta sidosryhmäyhteistyöstä.

Näkemykset KPT:n kehittämisestä

Vastaajat kokevat laajalti, että KPT on tärkeä osa Suomen kehityspolitiikan suunnittelua, valmistelua sekä toimeenpanoa (83 % joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä). Kuitenkin vastaavasti suurin osa vastaajista (59 %) näkee, ettei KPT:n toimintaa ole resursoitu tarkoituksenmukaisesti.¹⁹ Noin 50 % vastaajista oli myös täysin tai jokseenkin eri mieltä sen väittämän kanssa, että KPT:n tulisi keskittyä pelkästään kehitysyhteistyömäärärahoilla toteutettavaan toimintaan. Avovastauksissa korostui myös huoli vain määrärahoihin tehtävästä toiminnasta, mikä käytännössä rajaisi ulos merkittävän osan kehityspolitiikan kannalta keskeisiä toimintoja. Vastaajat peräänkuuluttivat parempaa resurssointia ja globaalisti vaikuttavaa toimintaa. Tässä on kuitenkin tärkeää huomioida KPT:n rooli kansallisena toimijana, mikä edesauttaa kohde- ja kumppanimaissa tehtävää kehitysyhteistyötä sekä tukee suomalaista kehityspolitiikkaa. KPT ei siis itsessään toimi globaalisti, vaikka kansainvälinen yhteistyö koetaankin tärkeäksi toiminnan vaikuttavuuden edistämiseksi.²⁰

Toimikunnan hallinnollinen sijoituspaikka

KPT:n sijaintiin liittyen vastauksissa on selkeää hajontaa, eikä selkeää preferenssiä ole tunnistettavissa. 32 % vastaajista oli tosin jokseenkin samaa mieltä siitä, ettei KPT:n sijoittaminen ulkoministeriön alaisuuteen mahdollista tavoitteiden saavuttamista parhaimmalla mahdollisella tavalla. Sijoituspaikkaan liittyen vastaajien keskuudessa ei ollut selkeää profiilia. Vastaajista 39 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä sen kanssa, että KPT tulisi sijoittaa eduskunnan alaisuuteen. 37 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä sen kanssa, että toimikunta olisi sijoitettava VNK:n alaisuuteen. Vastaajien keskuudessa sijoittamisesta VNK:n alaisuuteen oltiin myös vahviten eriävää mieltä.²¹ Vastausten perusteella on näin ollen vaikea todentaa merkittävää linjaa vastaajien keskuudessa. Sijoituspaikkaa voidaan pitää toissijaisena kysymyksenä suhteessa tehtävien resurssointiin ja kattavuuteen. Samoin jäsenistön laajuuteen liittyviin väittämiin ei vastauksista löytynyt yhtenäistä linjaa. Selkeintä

---

¹⁹ Vastaajat, jotka ovat joko täysin tai jokseenkin eri mieltä väittämän ”KPT:n toiminta on resursoitu tarkoituksenmukaisesti” kanssa.

²⁰ KPT:n kansallista roolia suhteessa kansainväliseen toimintaan käsiteltiin myös haastatteluaineistossa ja työpajan aikana.

²¹ *Täysin samaa mieltä* sijoittamisesta eduskunnan alaisuuteen oli n. 7% vastaajista, kun vastaavasti sijoittamisesta VNK:n alaisuuteen täysin samaa mieltä oli lähes 15%. *Täysin eri mieltä* sijoittamisesta eduskunnan alaisuuteen oli myös n. 7% vastaajista, kun vastaavasti sijoittamisesta VNK:n alaisuuteen täysin eri mieltä oli reilut 12%.

oli vastaajien tuki tiedeyhteisön, tietoa tuottavien toimijoiden (esim. yliopistot ja tutkimuslaitokset) sekä median kanssa tehtävän yhteistyön lisäämisestä.²²

Analyysi: toimintaan liittyvät haasteet ja mahdollisuudet

Hankkeen aikana toteutetuissa haastatteluissa, kyselyssä sekä analysoidussa dokumenttiaineistossa tunnistettiin toiminnan kehittämiseen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia neljän teemakokonaisuuden mukaisesti: 1) tehtävien laajuus ja kattavuus,²³ 2) resursointi ja organisoituminen, 3) viestintä ja vuorovaikutus sekä 4) jäsenistön moninaisuus. Näiden teemojen mukaisia mahdollisuuksia käsiteltiin tarkemmin valikoiduille jäsenille²⁴ järjestetyssä työpajassa, jossa pyrittiin hahmottamaan tavoitteiden kannalta relevantteja kehityskulkuja (ks. seuraava kappale). Tässä kappaleessa käsitellään havaittuihin KPT:n vahvuuksiin ja heikkouksiin liittyviä mahdollisuuksia ja haasteita teemakokonaisuuksien mukaisesti. Analyysi perustuu kirjallisesta aineistosta sekä haastatteluista ja kyselystä tehtyihin havaintoihin, joita täydennettiin työpajan avulla. Kappaleessa on esitetty myös suoria lainauksia kyselyyn vastanneilta.

Tehtävien laajuus ja kattavuus

Hankkeen alkuvaiheessa toimikunnalle strategisesti merkittävien henkilöiden sekä toimikunnan johdon kanssa toteutetuissa haastatteluissa nousi esiin sekä yhteneviä että erkanuvia näkökulmia KPT:n tavoitteiden laajuudesta ja tehtävien kattavuudesta. Yhtäältä tehtävien ja tavoitteiden laajuutta pidettiin perusteltuina erityisesti kehityspolitiikan läpileikkaavuuden takia. Toisaalta laajat tavoitteet nähtiin myös aiheuttavan haasteita kohdennetulle toiminnalle niukkojen resurssien vuoksi. Etenkin ulkoministeriön edustajien näkökulmissa korostui tehtävien kohdentamisen tärkeys tavoitteiden saavuttamiseksi. He kokivat, että liian laaja-alaiset tehtävät heikentävät KPT:n kykyä saavuttaa sille asetuksessa määrättyjä tavoitteita. Laajuuden ja kattavuuden käsittämisen välillä on tunnistettavissa myös mahdollisia määritelmällisiä eroja; aineiston läpikäymisessä pyrittiin tunnistamaan erot tehtävien määrään (mitä tehtäviä on) ja kokonaisvaltaisuuden (mitä tehtävät käsittelevät) välillä.

”KPT:n toiminnan tulisi paremmin huomioida kehityspolitiikan rooli osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.”²⁵

Sekä haastatteluissa että kyselyissä koettiin laajalti, että KPT:lle asetetuissa tehtävissä olisi huomioitava Suomen kehityspolitiikan painopisteet, tavoitteet ja läpileikkaavuus. Tässä korostuvat erityisesti kehityspolitiikan, kehitysyhteistyön ja kestävän kehityksen yhteydet. Lisäksi erityisesti kyselyyn vastanneiden keskuudessa korostettiin kehityspolitiikan sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteenliittymien paremman ymmärtämisen tärkeyttä. Keskeisten

---

²² 73% vastaajista oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä seuraavien väittämien kanssa: ”tiedeyhteisön edustajia ja tiedontuotannollisia toimijoita olisi otettava mukaan KPT:n toimintaan” sekä ”KPT:n olisi säännöllisemmin tehtävä yhteistyötä median ja tiedotusvälineiden kanssa”.

²³ Tehtävien kattavuudella viitataan niiden kykyyn huomioida useampia kehityspoliittisesti relevantteja politiikkalohkoja tai teemakokonaisuuksia (esim. kestävä kehitys, ulko- ja turvallisuuspolitiikka).

²⁴ Työpajaan kutsuttiin jäseniä heidän toimikuntaan liittyvän kokemuksensa ja tehtävien perusteella.

²⁵ Kyselyaineisto.

sidosryhmien ja jäsenten keskuudessa koetaan siis laajalti, että KPT:n tehtävien kattavuudessa olisi kokonaisvaltaisesti huomioitava kehityspolitiikan ja -yhteistyön rooli Suomen Agenda 2030 -ohjelman toimeenpanossa sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisten intressien turvaamisessa. Kehityspolitiikan ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteydet on tunnustettu ja pyritty edistämään myös EU-tasolla jo pitkään,²⁶ mikä puoltaisi myös KPT:n roolin vahvempaa ymmärtämistä osana Suomen omaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä EU-tasolla tapahtuvaa (ennakko-)vaikuttamista.

Yhteistyö KPT:n ja kestävän kehityksen toimikunnan välillä on laajalti koettu hyvänä, ja toimikunnilla on nähty olevan osaltaan jaettu missio poliittisella kentällä.²⁷ Tosin haastateltavien näkemyksissä ja keskusteluissa sihteeristön kanssa nousi esiin tulkinnallisia eroja KPT:n mandaatin kattavuudesta. Haastateltavien joukossa esimerkiksi nähtiin, ettei Haastatteluaineiston perusteella jäi epäselväksi, millä laajuudella KPT:n mandaatin koetaan sallivan globaalin vastuun tavoitteellisemmän sisällyttämisen, eli Suomen kehityspolitiikkaa laajempien kansainvälisten vaikutusten huomioimisen KPT:n toiminnassa. Toisaalta keskusteluissa sihteeristön kanssa nousi esiin, että globaalivastuukysymykset ovat kuitenkin osa KPT:n työohjelmassakin määriteltyä Agenda 2030 -viitekehystä. Olisikin aiheellista pohtia, miten KPT:lle myönnetty kehityspoliittinen *toimivalta* käsittää Suomen globaalivastuun edistämisen.

Haastatteluissa nostettiin myös esiin KPT:n toiminta suhteessa kehitysyhteistyömäärärahoihin. Jäsenistössä on tunnustettu haasteita liian voimakkaasta painotuksesta 0,7 %:n tavoitteen saavuttamiseen.²⁸ Tehtävien kattavuutta ja KPT:n mandaattia kehitettäessä näyttäisikin olevan tarvetta nykyistä tarkemmalle määrittelylle siitä, mihin kansainväliseen kehityspoliittisesti merkittävään viitekehukseen toimikunnan tavoitteet sidotaan. Toki Agenda 2030 -ohjelma on KPT:n työohjelmassa tunnustettu kehityspolitiikan perustana ja KPT:n toiminnan viitekehysenä,²⁹ mutta haastattelu- ja kyselyaineisto osoittaa, että selkeyttä kansainvälisen tason kytköksiin tarvitaan.

Hankkeen aikana kerätyn aineiston mukaan KPT:n päätehtävät ja toimenkuva voidaan jakaa neljän yläkategorian mukaisesti: 1) politiikkavaikuttaminen, 2) tiedontuotanto, 3) hallinnollinen tuki ja vuorovaikutus, sekä 4) ulkoinen viestintä ja vuorovaikutus. Poliitiikkavaikuttamisella viitataan KPT:n vaikutusvaltaan kehityspoliittisessa keskustelussa sekä poliittisten linjausten ja päätösten valmistelussa. Tiedontuotannolla viitataan riippumattoman kehityspoliittisen tiedon tuotantoon, kuten selvityksiin ja arviointeihin. Hallinnollisella tuella ja vuorovaikutuksella viitataan KPT:n rooliin suhteessa ulkoministeriön tai muiden hallinnollisten elinten toimintaan. Ulkoinen viestintä ja vuorovaikutus käsittävät KPT:n tehtävät, joiden avulla ajankohtaisia kehityspoliittisia aiheita tuodaan laajemman yleisön tietoisuuteen joko viestinnällisesti tai yhteistyössä ulkoisten sidosryhmien kanssa.

---

²⁶ Deutsches Institut für Entwicklungspolitik – German Development Institute. (2004). *Development Policy – a Core Element of European Security Policy*. https://www.idos-research.de/uploads/media/3_2004_EN.pdf.

²⁷ Haastatteluaineisto.

²⁸ Suomi on sitoutunut sekä Yhdistyneiden kansakuntien (YK) että Euroopan unionin (EU) viitekehyksissä nostamaan julkisen kehitysyhteistyövaran (*official development assistance, ODA*) kansainvälisesti hyväksytyyn 0,7% bruttokansantulo-osuuden tasolle. Ks. Ulkoministeriö. (2023). *Kehitysyhteistyön määrärahat ja tilastot*. <https://um.fi/suomen-kehitysyhteistyon-maararahat>.

²⁹ Kehityspoliittinen toimikunta. (2021). *Kehityspoliittisen toimikunnan työohjelma 2020-2023*. s. 2-3.

Tehtävien kattavuuden edistämistä eli globaalivastuukysymysten, kestävän kehityksen ja laajempien Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisten painopisteiden huomioimista olisikin tarkasteltava näiden tehtäväkategorioiden mukaisesti. Kuten yllä kuvatut kyselyn tulokset osoittivat, politiikkavaikuttaminen ja tiedontuotanto nähdään tärkeimpinä tehtäväkategorioina ja hallinnollinen tuki vähiten tärkeänä.

Ottamalla huomioon tehtävien kattavuuden lisäämiseen liittyvät haasteet, kuten kohdennetun toiminnan ja tavoitteellisuuden mahdollinen heikentyminen, globaalivastuusekä ulko- ja turvallisuuspoliittisia kysymyksiä voisi huomioida niille relevanteimmista tehtäväkategorioissa. Esimerkiksi kehityspoliittisesti merkittävän tiedontuotannon jonkin asteista siirtämistä muille elimille, kuten ulkoministeriön suunnittelu- ja tutkimusyksikköön (STU) tai Ulkopoliittiseen instituuttiin (UPI), voisi pohtia KPT:n sihteeristölle määrättyjen resurssien tehostamiseksi.

Resursointi ja organisoituminen

Hankkeessa kerätty haastattelu- ja kyselyaineisto osoitti, että budjettiin ja resursointiin liittyvät rajoitteet on laajalti tunnistettu haasteeksi. Toimikunnalle asetettu vuosibudjetti ei riitä kasvattamaan toimintaa. Erityisesti kyselyyn vastanneiden keskuudessa osoitettiin kiitosta sihteeristön työlle rajallisista resursseista huolimatta. Kehitysyhteistyöhön ja -politiikkaan kohdistuvat leikkauspaineet sekä hallintoon – erityisesti ulkoministeriöön – kohdistuva henkilötyövuosien vähentäminen nostavat epävarmuuksia myös KPT:n sihteeristön asemaan ja johdonmukaisen toiminnan jatkuvuuteen. Kaksihenkisessä sihteeristössä rajalliset henkilötyöresurssit korostuvat. Mikäli toinen sihteeristön työntekijöistä joutuisi olemaan poissa, laajan tehtäväkentän aiheuttama kuorma kasautuisi käytännössä yhdelle henkilölle.

Jatkuvan taloudellisen niukkuuden ja henkilöstörajoitteiden mukaan toimiminen heikentää sihteeristön mahdollisuuksia toimia proaktiivisesti. Vaikka jäsenet ja sidosryhmät ovat laajalti tyytyväisiä sihteeristön toimintaan rajoitteista huolimatta,³⁰ tavoitteellisemmalle johtajuudelle olisi kysyntää etenkin, kun tehtävien kattavuutta toivotaan vahvistettavan.

”Asetuksessa määritellyt tehtävät ovat erittäin kunnianhimoiset suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin. Resurssit huomioiden sihteeristö on erinomaisesti pystynyt toteuttamaan näitä tehtäviä ja edistämään työlle määriteltyjä tavoitteita.”³¹

KPT:n organisoitumista voidaan käsitellä kahdella tavalla: 1) sihteeristön sijoituspaikka ja suhde muuhun valtionhallintoon, 2) toiminnan järjestäminen, toimikunnan järjestäytyminen ja kokoonpano. Jo vuonna 2014 toteutetussa vaikuttavuusarvioinnissa havaittiin organisoitumiseen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia, joiden pohjalta vaihtoehtoisia malleja esitettiin.³²

---

³⁰ Kyselyaineisto.

³¹ Kyselyaineisto.

³² Uusikylä, P. (2014). s. 45-48.

Vuonna 2022 KPT:n ja ulkoministeriön suhdetta selvitettiin sihteeristön toimesta. Selvityksen taustamuistion³³ mukaan vuonna 2019 annettu asetus ja KPT:n siirtyminen hallinnollisesti pois osastorakenteesta (KEO-10) kehityspoliittisen alivaltiosihteerin (AVS-KEO) alaisuuteen kauden 2020–2023 alussa on koettu KPT:n kannalta myönteiseksi ja pitkälti toimivaksi ratkaisuksi. Sihteeristö on kuitenkin havainnut, että asetuksesta huolimatta KPT:n asemaan ja sihteeristön toimintakykyyn liittyviä haasteita on vielä ratkaisematta. Niitä olisi syytä selvittää ennen tammikuussa 2024 alkavaa seuraavaa toimikautta.

Keskeisimmät epäselvyydet ja hallinnolliset haasteet liittyvät KPT:n itsenäiseen asemaan erityisesti niissä päätöksentekoon liittyvissä tilanteissa, joissa ulkoministeriö käsittelee KPT:tä koskevia asioita (ml. toimikunnan kokoonpano ja asettaminen, määrärahat) sekä sihteeristön työsuhteita. Vastaavasti AVS-KEO:n puolelta KPT:n määrärahojen hallinto (KPT:n budjetti osana AVS-KEO:n budjettia) on koettu hallinnollisesti epäselvänä ja kuormittavana ratkaisuna.

Viestintä ja vuorovaikutus

KPT:ssa toteutettavan ja toimikuntaan liittyvän viestinnän ja vuorovaikutuksen voi jakaa sisäiseen (esim. jäsenten, sihteeristön, ulkoministeriön ja keskeisimpien sidosryhmien välillä) sekä ulkoiseen (esim. medianäkyvyys, tiedotteet, raportointi). Viestintä on kriittinen osa toimikunnan tavoitteiden saavuttamista, mikä on noteerattu myös KPT:n erillisessä viestintästrategiassa.³⁴ Strategian mukaan viestinnällä pyritään ensisijaisesti edistämään vaikuttavuutta toimikunnan kannoille ja viemään avainviestejä sidosryhmille:

”Viestinnän painopiste on toimikunnan omilla kannanotoilla suosituksissa, analyyseissä ja arvioissa, joilla muodostetaan puolueiden ja muiden sidosryhmien yhteistä näkemystä kehityspolitiikan ajankohtaisista kysymyksistä sekä edistetään kestävä kehitystä tukevaa päätöksentekoa kehitysmaihin vaikuttavilla politiikkalohkoilla.”³⁵

Viestintä on myös tärkeä keino viedä ajankohtaisia kehityspoliittisia kysymyksiä laajemman yleisön tietoisuuteen. Tämän tavoitteen suhteen olisikin tärkeää hyödyntää yhteistyömahdollisuuksia muiden relevanttien toimijoiden ja hallinnollisten elimien kanssa. Kehityspolitiikan, kestävän kehityksen sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikan strategiset ulottuvuudet huomioiden näiden politiikka-alueiden läpileikkaavuuteen liittyviä ajankohtaiskysymyksiä voitaisiin viestiä laajemmalle yleisölle entistä keskitetymin.

Kattavan vuorovaikutuksen keskeisten ulkopuolisten toimijoiden ja jäsenistön välillä nähtiin kaventuneen. Myös kansanedustajien osallisuuden KPT:n toiminnassa koettiin osin vähentyneen. Tällä nähtiin olevan vaikutusta näkökulmien moninaisuuteen. Toisaalta sekä haastateltavien että kyselyyn vastanneiden keskuudessa ilmaistiin huolta KPT:n politisoitumisesta sekä poliittisten intressien aiheuttamista ristiriidoista.

---

³³ Kehityspoliittinen toimikunta. (2022). *KPT:n sihteeristön taustamuistio Kehityspoliittisen toimikunnan asemasta ulkoministeriön yhteydessä: ”Status quo Plus”*.

³⁴ Kehityspoliittinen toimikunta. (2020). *Viestintästrategia ja -suunnitelma*.

³⁵ Ibid. s. 3.

Erityisesti tiedontuotannon ja kehityspolitiikan tietopohjan rakentamisen kannalta koettiin tärkeäksi, että eriäviä näkökulmia ja kokemuksia voidaan tuoda esiin. Tämä tulisi kuitenkin tehdä vaikeuttamatta kannanmuodostusta tai yhteistä neuvonantoa. Tämä nousi esiin erityisesti haastatteluaineistossa sekä työpajojen aikana. Huolet liittyivät erityisesti vuorovaikutukseen jäsenten ja kehityspolitiikan kannalta merkittävien toimijoiden kanssa.

”Olisi hyvä huomioida, että kehityspolitiikan ja -yhteistyön arviointi, ulkoinen ja riippumaton evaluointi, on myös ulkoministeriön evaluointiyksikön tehtävä. Yhteistyö KPT:n kanssa on ollut hyvää ja aktiivista ja toivottavasti se jatkuu.”³⁶

Erityisesti työpajan aikana kerätty aineisto osoitti, että toimikunnan sisäinen vuorovaikutus eli tavoitteellinen yhteydenpito jäsenten välillä, erityisesti kansanedustajien ja kansalaisjärjestöjen edustajien välillä, sekä vuorovaikutus eduskuntapuolueiden suuntaan olisi heikentynyt. KPT:n koettu lisäarvo nähdään erityisesti sen tarjoamassa säännöllisessä vuorovaikutuksessa eri sektoreilla toimivien jäsenten ja asiantuntijajäsenten välillä. Tämän vuorovaikutuksen vuoksi KPT:n kehityspoliittisesti merkittävä rooli on tarjota eräänlainen oppimisympäristö näkemysten ja kokemusten vaihtamiseen monipuolisten lausuntojen ja neuvonannon mahdollistamiseksi.

Jäsenistön moninaisuus

Kuten vuonna 2014 julkaistussa vaikuttavuusarvioinnissa, tämänkin hankkeen aikana ilmeni keskeinen tarve lisätä kansanedustajien ja eduskuntapuolueiden osallistumista KPT:n toimintaan. Tätä on kuitenkin pyritty vahvistamaan jo vuonna 2015 aloitetun asetusprosessin aikana niin, että KPT:n puoluejäsenet olisivat istuvia kansanedustajia.³⁷ KPT:n vahvuus parlamentaarisen keskustelun edistämiseksi on sen laaja-alaisen jäsenistön potentiaali näkökulmien moninaisuuden esiintuomiseen ja kestävien yhteisten kantojen muodostamiseen.

Hankkeen aikana toteutetuissa haastatteluissa ja sähköisen kyselyn vastauksissa nousi kuitenkin huolia siitä, että toimikunta nykyisessä muodossaan edistää ensisijaisesti kansalaisjärjestöjen näkemyksiä ilman todellista vuorovaikutusta kaikkien toimijaryhmien kesken. Kun kaikki eduskuntapuolueet ovat toiminnassa mukana ja edustettuina, on luonnollista, että poliittiset näkemyserot tuodaan keskusteluissa esiin. Hankkeessa kerätty aineisto kuitenkin osoitti, että jäsenistö ja sidosryhmät ovat laajalti sitä mieltä, etteivät poliittiset erot saisi lamauttaa KPT:n valmiuksia ja mahdollisuuksia laatia kokonaisvaltaisia kannanottoja tai kehityspoliittisia suosituksia.

Hankkeessa kerätty aineisto osoitti, että jännitteet jäsenistön välillä ovat kasvaneet viime vuosien aikana. Huolia poliittisten intressien edistämisestä nostettiin esiin haastatteluissa, kyselyssä ja työpajan aikana. Keskeinen haaste KPT:n toiminnalle on näkökulmien moninaisuuden takaaminen ja esiin tuominen niin, että annettavat lausunnot ovat kuitenkin yhteisesti jaettuja jäsenten kesken. KPT:n vahvuutena nähdään erityisesti eri sektoreilta ja poliittisista lähtökohdista tuotavat kehityspoliittisesti merkittävät näkemykset ja kokemukset.

---

³⁶ Kyselyaineisto

³⁷ Haastatteluaineisto.

Tähän lukeutuu niin kansalaisjärjestöjen tekemä työ kentällä ja kumppanimaissa kuin etujärjestöjen osallisuus yhteisen tietopohjan rakentamisessa.

Jäsenistön moninaisuuden haasteet ja mahdollisuudet jakoivat niin haastateltavia, kyselyyn vastanneita kuin työpajaan osallistuneitakin. Osa puolsi jäsenistön laajentamista nykyisestä niin, että erityisesti tietoa tuottavia toimijoita (esim. yliopistot ja tutkimuslaitokset, kuten Ulkopoliittinen instituutti), mediaa (esim. kohde- ja kumppanimaissa toimivat toimittajat) ja yrityspuolta osallistetaan vahvemmin. Osa taas näki nykyisen jäsenistön jo liian laajana ja esitti toiveita sen kaventamiseksi tai kohdentamiseksi. Erityisesti työpajaan osallistuneiden kesken koettiin laajalti huolta eduskuntapuolueiden edustajien ja kansanedustajien vähäisestä kiinnostuksesta kehityspolitiikkaa ja KPT:tä kohtaan. Jäsenistön keskittyminen tiettyihin toimijoihin ja moninaisuutta haastava vähäinen kiinnostus ovat selkeitä kipukohtia KPT:n vaikuttavuuden edistämiseksi.

Toimikunnan ja toiminnan kehittäminen

KPT:n toiminnassa on tunnistettu selkeitä mahdollisuuksia ja haasteita, jotka liittyvät niin itse toimikunnan kuin varsinaisen toiminnan kehittämiseen. Edellä mainitut KPT:n vahvuuksiin ja heikkouksiin pohjautuvat haasteet ja mahdollisuudet käsittävät seuraavat ydinkohdat:

- Globaalivastuukysymyksiä ja kestävän kehityksen läpileikkaavuutta ei tällä hetkellä huomioida KPT:n toiminnassa tarpeen vaatimalla tavalla. Globaalivastuun ja kestävän kehityksen yhteenliittymien huomioiminen vaatisi resurssien lisäämistä.
- Kehityspolitiikan merkitystä laajemmassa ulko- ja turvallisuuspoliittisessa kontekstissa ei ole huomioitu tarpeeksi hyvin, eikä KPT:n nykyisessä toiminnassa huomioida sen ulko- ja turvallisuuspoliittista roolia. Vaikka ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ei ole varsinaisesti huomioitu KPT:n nykyisessä mandaatissa, on jäsenistön ja sidosryhmien keskuudessa selkeitä näkemyksiä sen merkityksestä kehityspolitiikassa sekä KPT:n toiminnassa. Kiristyneessä globaalissa toimintaympäristössä olisikin tärkeää pyrkiä hyödyntämään strategisen politiikkajohdonmukaisuuden ja läpileikkaavuuden tuomia vahvuuksia.
- Resurssointi on riittämätöntä suhteessa toteutettaviin tehtäviin ja tavoitteisiin. Tehtävien kattavuuden lisääminen ilman, että kohdennettu ja tavoitteellinen toiminta kärsii, vaatii sihteeristölle määrättyjen resurssien lisäämistä tai tehtävien tarkempaa rajaamista. Resurssoinnin lisäämistä ei pidetä realistisena kehityskulkuna tai lähitulevaisuuden toimintalinjana, minkä vuoksi olemassa olevien resurssien tehostamista olisi selvitettävä tarkemmin.
- KPT:n sihteeristön sijoituspaikka riippuu tehtävistä ja tavoitteista, mutta samalla hallinnollisen aseman avulla voidaan edistää tavoitteiden saavuttamista. KPT:n läheinen yhteistyö ulkoministeriön kanssa on ehdottoman tärkeää, mutta toiminnan tavoitteellisuus edellyttää selkeämpää institutionaalista suhdetta tehtävien hoidon kannalta merkittävien elinten kanssa (erityisesti eduskunta ja valtioneuvoston kanslia).

- Jäsenistön kokoonpanon toivotaan heijastavan tehtäviä ja tavoitteita, erityisesti näkemysten moninaisuutta. Sidosryhmien kesken on tunnistettavissa selkeitä näkemuseroja ja hajontaa, pitäisikö jäsenistöä kasvattaa, vähentää tai monipuolistaa. Kansanedustajien ja eduskuntapuolueiden osallistuminen ei ole tällä hetkellä toivottavalla tasolla. Viestintään ja tiedontuotantoon liittyvien tehtävien hoidossa jäsenistön monipuolistamisessa oli huomioitava erityisesti kehitysmaatutkimuksessa ja kehityspolitiikan tutkimuksessa vahvojen yliopistojen sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan keskittyneiden tutkimuslaitosten (esim. Ulkopoliittinen instituutti) vahvempaa osallistamista. Median ja tiedontuottajien vahvempi osallistaminen KPT:n toimintaan sekä laajemmin kehityspolitiikan kehittämiseksi nähdään laajalti vahvuutena.
- Verkostomaisen toimijuuden haasteet, hallinnollisen omistajuuden puute ja sihteeristön aseman monitulkintaisuus osoittavat, että KPT:n strateginen rooli kehityspolitiikan, kestävän kehityksen sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikan rajapinnassa on epäselvä.

Vuonna 2014 julkaistussa vaikuttavuusarvioinnissa esitettiin viisi vaihtoehtoista organisoitumismallia, joiden mukaisesti KPT:n toimintaa voisi kehittää. Tähän selvitykseen kerätyn aineiston perusteella voidaan todeta, että monet haasteet ja mahdollisuudet, joiden mukaisesti organisoitumista olisi kehitettävä, ovat säilyneet samoina. Hallinnollinen suhde ulkoministeriöön, parlamentaarisen vaikuttavuuden edistäminen, politiikkajohdonmukaisuuden vahvistaminen, tiedontuotanto ja globaalitason toiminta ovat korostuneet myös tämän hankkeen aikana toteutetuissa haastatteluissa, kyselyyn vastanneiden keskuudessa ja työpajatyöskentelyssä.

”Sihteeristön toiminta pitäisi turvata vaalikausien yli.”³⁸

Tässä kappaleessa käydään tiivistetysti läpi lokakuussa 2023 järjestetyn tulevaisuustyöpajan tuloksia. Työpajan sisältö perustui laajalti sähköisen kyselyn ja haastattelujen avulla tehtyihin havaintoihin KPT:n toiminnasta. Työpaja oli jaettu keskusteluun haastattelujen ja kyselyn pohjalta tehdyistä havainnoista sekä pienryhmätyöskentelyyn vaihtoehtoisista kehityskuluista ja organisoitumisen malleista. Työpajassa tunnistettiin kolme toimikunnan tulevaisuutta vahvimmin määrittelevää osa-aluetta: 1) sihteeristön sijoituspaikka, 2) toimikunnan tehtävät sekä 3) resursointi ja organisoituminen.

Sijoituspaikkaa on arvioitava strategisesti

KPT:n toimintaa ei voida kokonaisvaltaisesti kehittää, ellei sihteeristön hallinnollista sijoituspaikkaa määritellä toimikunnan vaikuttavuuden kautta. Ulkoministeriön alaisuudessa toimiminen, vaikkakin ministeriöstä itsenäisenä, ei välttämättä edistä KPT:n proaktiivista kehittämistä osana laajempaa kehityspoliittista viitekehystä, jossa myös valtioneuvoston kanslialla on keskeinen rooli. Nykyinen verkostomainen toimijuus asettaa haasteita KPT:n

---

³⁸ Kyselyaineisto.

omistajuuden määrittelyyn. Samanaikaisesti sitä voidaan kuitenkin pitää myös voimavarana, mikäli sihteeristö sijoituksessa huomioidaan sen strateginen merkittävyys.

Tehtäviä on päivitettävä toimintaympäristön vaatimalla tavalla

Kehityspolitiikka on muuttunut ja muuttuu tulevaisuudessa. Uusia toimijoita, lähestymistapoja ja instrumentteja on paljon, minkä lisäksi muuttuva kansallinen ja kansainvälinen toimintaympäristö edellyttää kaikilta toimijoilta tehtävien ja tavoitteiden jatkuvaa päivittämistä. KPT:n relevanssin ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi olisikin tärkeää, että toteutettavat tehtävät sidotaan selkeästi sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteisiin. Toimikunnalla on tällä hetkellä osin kaksijakoinen tehtäväkenttä, sillä se pyrkii toiminnassaan samanaikaisesti vahvistamaan suomalaisen kehityspolitiikan vaikuttavuutta ja Suomessa tapahtuvaa kehityspoliittista keskustelua. Toiminnan tehokkuuden edistämiseksi KPT:n tehtävät on selkeämmin rajattava niin, että ne tukevat eduskunnassa tapahtuvaa kehityspoliittista keskustelua.

Aineiston läpikäymisen yhteydessä tunnistettiin myös mahdollisia näkemyseroihin vaikuttavia määritelmällisiä eroja *laajuuden* ja *kattavuuden* välillä.³⁹ Toiminnan kehittämisessä olisi pyrittävä nykyistä selvemmin määrittelemään, miten KPT:n tehtävät huomioidaan kohdennetusti kehityspolitiikan ja -yhteistyön sekä muiden politiikkalohkojen ja -teemojen välisissä yhteyksissä.

Resursointia ja organisoitumista on toteutettava tavoitteellisemmin

Toimikunnalle myönnetyt rahalliset ja henkilöstöresurssit vaikuttavat olennaisesti sen mahdollisuuksiin tuottaa tarvittavaa kehityspoliittista lisäarvoa. Resurssien lisäämistä ei nähdä todennäköisenä, mikä tarkoittaa, että tulevaisuuden organisoitumista on kehitettävä tavoitteellisessa yhteistyössä valtioneuvoston kanslian, kestävän kehityksen toimikunnan, ulkoministeriön ja eduskunnan kanssa. Sihteeristön toimintaan vaikuttavan henkilötövuosien lisäämistä voisi kehittää erinäisten kokeilujen avulla, esimerkiksi lisäämällä *apulaispääsihteerin* toimen tai parantamalla hallinnollista yhteydenpitoa erillisen yhteyshenkilön (*liaison officer*) avulla.

KPT:n resursoinnin ja organisoitumisen on myös heijastettava toimikunnan laajempia tavoitteita ja kehityspoliittista roolia. Mikäli toimikuntaa halutaan ylläpitää keskeisenä osana Suomen kehityspolitiikkaa niin, että se edesauttaa sekä kansanedustajien että viranomaisten kykyä parantaa politiikan valmistelua, toimeenpanoa ja seurantaa, on KPT:n resursoinnissa ja toiminnan organisoitumisessa huomioitava sen strateginen merkittävyys.

Johtopäätökset ja toimenpidesuositukset

Johtopäätös 1: Toiminnan ja tehtävien läpileikkaavuutta valtioneuvostotasolla on vahvistettava.

---

³⁹ Tässä raportissa kattavuudella viitataan usean eri politiikkalohkon tai -teeman huomioimista.

Politiikkakoherenssi ja kehityspolitiikan läpileikkaavuus eri politiikka-aloilla ei tule KPT:n nykyisessä toiminnassa esiin jäsenten ja sidosryhmien toivomalla tavalla. KPT:n rooli kehityspolitiikan edistämässä osana kestävän kehityksen (erityisesti Agenda 2030 -toimenpideohjelman) tavoitteiden saavuttamista sekä laajempaa ulko- ja turvallisuuspoliittista kontekstia jää heikoksi kehitysyhteistyön ulkopuolella. Kehityspoliittisen toimikunnan nykyisellään käytettävissä olevat resurssit (erityisesti rahoitus ja henkilötyövuodet) tekevät kuitenkin tehtävien kattavuuden edistämisen haasteelliseksi. Tehtävien kattavuutta tulisi laajentaa globaalivastuukysymykset ja Agenda 2030 -tavoitteet huomioiden, mutta kuitenkin niin, että tehtävien toimeenpanossa voidaan kohdennetusti edistää Suomen kehitys- sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisia tavoitteita. Vaikka erityisesti haastatellut nostivat esiin huolia KPT:n politisoitumisesta, sekä kyselyyn vastanneiden että työpajaan osallistuneiden keskuudessa korostettiin, että moninaiset näkökulmat ovat vahvuus. Niiden avulla voidaan valmistella kattavia läpihallinnollisia lausuntoja.

Toimenpidesuositus 1

Kehityspoliittisen toimikunnan yhteistyötä kestävän kehityksen toimikunnan kanssa vahvistetaan valtioneuvoston kansliaan asetettavan yhteyshenkilön avulla. Tehtävän avulla pyritään tehostamaan sekä Agenda 2030:n että laajempien ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteenliittymien huomioimista KPT:n toiminnassa. Yhteyshenkilön ensisijaisiin tehtäviin kuuluu valtioneuvostotason vuorovaikutuksen ylläpito KPT:n ja keskeisten valtioneuvoston kanslian elimien välillä. Tehtävä mahdollistaa myös KPT:n työn entistä vahvemman integroimisen valtioneuvostotason aloitteissa lisäämättä KPT:n sihteeristön työmäärää.

Johtopäätös 2: Toimikunnan sijoituspaikka vaikuttaa tavoitteiden saavuttamiseen

KPT:n sihteeristön institutionaalinen sijoituspaikka, eli hallinnollinen sijainti, vaikuttaa olennaisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Toisaalta on myös huomioitava, että sijoituspaikan olisi tuettava KPT:lle annettujen tehtävien toteuttamista mahdollisimman tehokkaasti. Tämä tarkoittaa, että sihteeristön hallinnollista sijaintia voidaan pitää strategisesti merkittävänä. Selvityksen aikana kerätyn aineiston perusteella on syytä olettaa, että eduskunnan alaisuudessa toimiminen olisi KPT:lle asetettujen resurssien ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista.

Toimenpidesuositus 2

KPT:n tulisi yksityiskohtaisesti selvittää sihteeristön sijoittamista eduskunnan yhteyteen yhteistyössä eduskunnan ja ulkoministeriön kanssa. Kohdennetussa selvityksessä (esim. SWOT-analyysiä hyödyntäen) olisi huomioitava mahdollisesta siirrosta aiheutuvat toiminnalliset riskit ja kustannukset sekä vastuunjako eduskunnan kanslian ja sihteeristön välillä. KPT:n sijoituspaikan siirtämistä ulkoministeriön alaisuudesta eduskuntaan olisi myös tutkittava valtioneuvoston kanslian näkökulmasta (ks. Toimenpidesuositus 1). Vaikka eduskunnan alaisuuteen siirtäminen olisi toimikunnalle asetettujen tavoitteiden ja nykyisten resurssien valossa tarkoituksenmukaista, on tärkeää huomioida, että tehtävien kattavuutta ja poikkileikkaavuutta vahvistetaan myös valtioneuvostotasolla.

Johtopäätös 3: Strateginen suunta ja jaettu visio puuttuvat

Hallinnolliset jännitteet ja tulkintaerot niin sihteeristön asemasta kuin KPT:n laajemmasta roolista ovat myötävaikuttaneet tämänhetkiseen epäselvyyteen toiminnan strategisesta suunnasta. Eriävät näkemykset ja tulkinnat sekä jaetun strategian ja vision puute vaikuttavat myös toiminnan omistajuuden puutteeseen. Jäsenistö ja sihteeristö toivovat selkeää hallinnollista vastuunkantoa. Jäsenten, asiantuntijajäsenten ja valtiohallinnon yhteisesti jakamalle näkemykselle KPT:n strategisesta merkityksestä on kysyntää. Auki kirjoitettu strategia koetaan tärkeänä myös ylivaalikautisen toiminnan turvaamiseksi.

Toimenpidesuositus 3

Kehityspoliittiselle toimikunnalle luodaan ylivaalikautinen strategia, joka perustuu yhteisesti jaettuun visioon ja ohjaa toimikausittain valmisteltavia työohjelmia. Strategia on laaja, sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteita ja muutoksia tunnistava linjaus, joka tukee toimikausittain valmisteltavia operatiiviseen toimintaan keskittyviä työohjelmia. Sihteeristö koordinoi strategiatyön valmistelua yhdessä KPT:n puheenjohtajiston, jäsenistön (ml. asiantuntijajäsenet) ja ulkoministeriön kanssa. Erityisen tärkeää strategiatyössä olisi huomioida KPT:n ja kestävän kehityksen toimikunnan yhteenliittymät ja pyrkiä varmistamaan, ettei toimintaa ja organisoitumista haittaavia päällekkäisyyksiä synny kestävän kehityksen toimikunnan strategian⁴⁰ kanssa. Strategiatyön valmistelussa voidaan hyödyntää kestävän kehityksen toimikunnan strategiaa. Valmistelutyössä olisi tärkeää myös määritellä, millä laajuudella esimerkiksi ulko- ja turvallisuuspoliittisia painopisteitä pitäisi huomioida.

Johtopäätös 4: Viestintää ei ole pystytty täysimääräisesti hyödyntämään vaikuttavuuden lisäämiseksi

Sekä sisäistä että ulkoista viestintää (ja vuorovaikutusta) ei toteuteta strategisesti. Tähän voi osaltaan vaikuttaa yleinen strategisen suunnan ja jaetun vision puute (ks. johtopäätös 3). Viestinnälliset puuteet johtuvat pitkälti sihteeristön aliresursoinnista, mutta tässä voidaan nähdä myös hyödyntämättömiä yhteistyömahdollisuuksia muiden vastaavaa ulkoista viestintää harjoittavien hallinnollisten toimijoiden kanssa.

Toimenpidesuositus 4

Viestintävastuiden jakaminen ulkoministeriön, kestävän kehityksen toimikunnan ja KPT:n sihteeristön välillä. Strateginen viestintä on kohdennettua ja välttää päällekkäisyyksiä vastaavanlaisten toimijoiden kanssa. Viestinnällisiä resursseja olisi syytä lisätä KPT:n

---

⁴⁰ Valtioneuvoston kanslia. (2022). *Kestävän kehityksen toimikunnan strategia 2022–2030 : Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi*.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163958>.

sihteeristöön, mutta yhteistoiminta ulkoministeriön ja kestävän kehityksen toimikunnan kanssa voi jakaa kustannuksia.

Johtopäätös 5: Verkostomainen toimintarakenne on osaltaan myötävaikuttanut omistajuuspuutoksen syntyymiseen ja epäselvyyksiin KPT:n itsenäisyydestä.

Kehityspoliittisen toimikunnan toiminta on kehittynyt verkostomaiseksi osaksi suomalaista kehityspoliittista hallintoa samalla, kun sen poliittista vaikuttavuutta on pyritty lisäämään. Tämä on osaltaan saattanut myötävaikuttaa tämänhetkiseen epäselvyyteen toiminnan strategisesta suunnasta sekä monitulkintaiseen suhteeseen ulkoministeriön kanssa. Verkostomaisuus koetaan usein sopivana toiminta- ja organisoitumistapana pienten resurssien valossa.

Toimenpidesuositus 5

Kehityspoliittisen toimikunnan toimintarakennetta ja organisoitumista kehittäessä tulee keskittyä toiminnan (ja tuotosten) hallinnollisen omistajuuden selkeyttämiseen. Tällä pyritään ensisijaisesti varmistamaan, ettei sihteeristön, jäsenistön ja ulkoministeriön välillä syntyisi epäselvyyttä mm. toimintaan vaikuttavista vastuukysymyksistä. KPT:n riippumattomuus on ehdottoman tärkeää asiantuntijuuteen perustuvan tietopohjan rakentamiseksi sekä kokonaisvaltaisen (ja legitiimiksi koetun) neuvonannon mahdollistamiseksi.

Johtopäätös 6: Toimikunnalle myönnetyt resurssit ovat selkeästi alimitoitettuja suhteessa KPT:n tavoitteisiin ja toivottuun vaikuttavuuteen

Sihteeristön rooli on keskeinen KPT:n toiminnan ja sen tavoitteellisuuden varmistamiseksi. Toimikunnalle asetettujen tehtävien asianmukainen hoito sekä toimikunnan riippumattomuuden turvaaminen edellyttävät sihteeristöltä kykyä toimia itsenäisesti. Resurssien lisäämistä, eli esimerkiksi sihteeristön henkilöstömäärän kasvattamista tai toimintamäärärahojen lisäämistä, ei nähdä realistisena kehityskulkuna, jos KPT:n toiminta jatkuu nykyisen mukaisesti. Tämän vuoksi KPT:n tavoitteellisempi resursointi voidaan nähdä edellyttävän kehityspoliitiikan käsittämistä osana Suomen laajempia strategisia tavoitteita.

Toimenpidesuositus 6

Jotta KPT:n strategisesti merkittävää roolia kehityspoliitiikan, kestävän kehityksen sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikan rajapinnassa voidaan tarkoituksenmukaisesti edistää, sihteeristölle ja toimikunnalle määrättyjä resursseja tulee lisätä merkittävästi. Toimikunnan perustehtävien käsittäminen osana laajempia Suomen globaaleja ja kansallisia tavoitteita edellyttää toimintojen ja vastuiden (esim. viestintään tai tiedontuotantoon liittyen) uudelleen määrittelyä *yhteistyössä* muiden relevanttien tahojen kanssa. Toiminnan kehittämiseksi tulisi nimetä erillinen työryhmä, jonka tehtävänä tulisi olla Kehityspoliittisen toimikunnan ja sen sihteeristön toiminnan ja resurssoinnin kehittäminen tämän arvioinnin suositusten pohjalta.

Lähdeluettelo

Deutsches Institut für Entwicklungspolitik – German Development Institute. (2004). *Development Policy – a Core Element of European Security Policy*. https://www.idos-research.de/uploads/media/3_2004_EN.pdf.

Euroopan komissio. (2023). *The European Commission announces an urgent review of its financial assistance for Palestine*. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/european-commission-announces-urgent-review-its-financial-assistance-palestine-2023-10-09_en.

Kehityspoliittinen toimikunta. (2020). *Kehityspoliittisen toimikunnan toimintaohje*. https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/wp-content/uploads/sites/27/2020/11/kpt_toimintaohje.pdf.

Kehityspoliittinen toimikunta. *Historia*. <https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/kpt/historia>.

Kehityspoliittinen toimikunta. (2021). *Kehityspoliittisen toimikunnan työohjelma 2020-2023*. https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/wp-content/uploads/sites/27/2021/05/KPT_tyohjelma_2021_v3.pdf.

Kehityspoliittinen toimikunta. (2022). *KPT:n sihteeristön taustamuistio Kehityspoliittisen toimikunnan asemasta ulkoministeriön yhteydessä: "Status quo Plus"*.

Kehityspoliittinen toimikunta. (2023). *Täysistunto 16.3.2023*. <https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/wp-content/uploads/sites/27/2023/06/16032023-kpt-taysistunto-poytakirja.pdf>.

Kehityspoliittinen toimikunta. (2022). *Viestintästrategia ja -suunnitelma*. https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/wp-content/uploads/sites/27/2020/11/kpt_viestintastrategia.pdf.

Smith, Elliot. (2023). *'It's not a pretty picture': Russia's support is growing in the developing world*. CNBC. <https://www.cnn.com/2023/03/30/ukraine-war-how-russias-support-is-growing-in-the-developing-world.html>.

Ulkoministeriö. (2023). *Kehitysyhteistyön määrärahat ja tilastot*. <https://um.fi/suomen-kehitysyhteistyon-maararahat>.

Valtioneuvoston asetus kehityspoliittisesta toimikunnasta. (2019). Finlex. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20191071>.

Valtioneuvoston kanslia. (2022). *Kestävän kehityksen toimikunnan strategia 2022–2030 : Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi*. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163958>.

Liitteet

Liite 1

Haastateltavat

Ulkoministeriö

Pasi Hellman
Sami Pirkkala
Pekka Puustinen

Puheenjohtajisto

Inka Hopsu
Sanna Antikainen
Kimmo Kiljunen

Sihteeristö

Marikki Karhu
Katja Kandolin

Liite 2

Työpajaan osallistuneet

Sami Pirkkala, Ulkoministeriö
Antero Klemola, Ulkoministeriö
Leena Faurie, Demo Finland
Ilmari Nalbantoglu, Fingo
Marjukka Holopainen-Rainio, Business Finland
Elias Pekkola, UniPID, Tampereen yliopisto
Pia Björkbacka, SAK
Katri Suomi, Kirkon Ulkomaanapu
Unna Lehtipuu, Finnfund
Marikki Karhu, Kehityspoliittisen toimikunnan sihteeristö
Katja Kandolin, Kehityspoliittisen toimikunnan sihteeristö
Petri Uusikylä, Frisky & Anjoy
Aleksis Oreschnikoff, Frisky & Anjoy